

**ЛЕКЦІЯ 1. СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРНА МОВА –
ОСНОВА МОВИ ПРОФЕСІЙНОГО СПІЛКУВАННЯ. СУСПІЛЬНЕ
ЗНАЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЇЇ ПРАВОВИЙ СТАТУС**

Підготувала: доцент кафедри
соціально-гуманітарних дисциплін
Н.В. Руколянська

ПЛАН ЛЕКЦІЇ

1. Мова і професія. Мета і завдання курсу „Українська мова професійного спрямування”, його роль у майбутній професійній діяльності.
2. Українська мова – національна мова українського народу. Складові частини загальнонаціональної мови. Роль мови в суспільному житті. Функції мови.
3. Мовна норма та її соціальне значення. Види мовних норм.
4. Правовий статус української мови в Україні. Концепція державної мовної політики.

Питання1. Мова і професія. Предмет і завдання курсу «Українська мова (за професійним спрямуванням)», його роль у майбутній професійній діяльності

- Рівень професіоналізму юриста визначається не тільки ґрунтовним знанням законів, а й умінням застосувати здобуті знання на практиці, реалізувати їх через слово у необхідних процесуальних актах.
- Практична діяльність юриста пов'язана з інтенсивним спілкуванням, з підготовкою та складанням великої кількості документів, з передачею та отриманням інформації в усній та писемній формах, що можливе лише при наявності у нього належного знання й дотримання норм сучасної української мови.
- Опанування технології професійно-ділової комунікації - безумовне свідчення комунікативної компетентності спеціаліста, його професійної зрілості. Від ступеня сформованості ділової і термінологічної культури істотно залежить результативність науково-професійного та службового спілкування.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є усна й писемна форми професійного спілкування в межах офіційно-ділового стилю та його підстилів – адміністративного, законодавчого, юридичного.

Завдання – систематизація знань з української мови; збагачення лексичного запасу; поліпшення рівня володіння нормами сучасної української орфоєпії, орфографії, граматики, лексики, стилістики й правилами мовного етикету в межах професійного спілкування на рівні знань і вмінь; формування вмінь щодо написання, складання та перекладу професійних текстів; вироблення концептуального розуміння основних теоретичних засад культури ділового та професійного писемного мовлення, розвиток на їх основі стійких практичних навичок грамотного спілкування в сфері професійної комунікації; навчення доцільно застосовувати отримані теоретичні знання до практики укладання службової документації.

Питання 2. Українська мова – національна мова українського народу. Складові частини загальнонаціональної мови. Поняття літературної мови

Мова є тим феноменом, який визначає самототожність нації, вона забезпечує нормальне функціонування нації у всіх її виявах – політичному, економічному, культурному тощо, адже мова – головна ознака нації

Іванишин В.

Українська мова належить до східної підгрупи слов'янських мов, що входять до індоєвропейської мовної сім'ї, і є однією з найпоширеніших мов світу (близько 50 млн. носіїв: 38 млн. проживає в Україні, 7 млн. – у східній діаспорі, 5 млн. – у західній).

Зачинателем нової української літературної мови став І.П. Котляревський, який увів до літератури багату, колоритну, мелодійну, співучу народну розмовну мову.

Основоположником сучасної української літературної мови вважають Т.Г. Шевченка. Він відібрав із народної мовної скарбниці багаті лексико-фразеологічні шари, відшліфував орфоепічні і граматичні норми, відкрив перспективи багатофункціонального використання літературної мови, вивів її на рівень високорозвинених європейських мов.

Поняття **“національна мова”** охоплює загальнонародну українську мову: як літературну, так і діалекти, професійні і соціальні жаргони, суто розмовну лексику.

Складові частинами національної мови:

Літературна мова (це відшліфована мова, яка характеризується поліфункціональністю, унормованістю, стандартністю, розвиненою системою стилів.)

Розмовна мова (сукупність діалектів (говори, говірки), просторіччя, жаргони: соціальні і професійні)

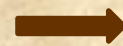
***Питання 3. Мовна норма та її соціальне значення.
Види мовних норм.***

Мовна норма (від лат. *norma* – правило, взірець) — це сукупність загальноприйнятих правил реалізації мовної системи, які закріплюються у процесі суспільної комунікації і якими користуються мовці в усному й писемному мовленні.

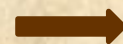
**Основні ознаки
літературної норми:**

ВІДПОВІДНІСТЬ СИСТЕМІ МОВИ

СТАБІЛЬНІСТЬ

ОБОВ'ЯЗКОВІСТЬ

Види норм

орфоепічні

лексичні

орфографічні

стилістичні

граматичні

***Питання 4. Правовий статус української мови в Україні.
Концепція державної мовної політики***

Всі інші народи, які дійшли добробуту, освіти, доброго ладу, дійшли тільки завдяки тому, що мали просвіту на своїй рідній мові

М. Грушевський

Державна мова - це мова, за якою закріплено правовий статус, яка виконує функції (політичну, ідеологічну, правову тощо) не лише у внутрішній організації держави, а й в міжнародних стосунках. Це один із символів держави, за допомогою яких Людина ідентифікує себе як особистість; це мова корінної більшості населення, яке стало державотворчою нацією й функціонує в усіх сферах державної діяльності.

Мовна політика — це комплекс цілей та принципів, що визначають регулювання мовних практик у різних сферах життя держави й суспільства, а також сукупність правових, адміністративних та господарських механізмів, через які здійснюється згадане регулювання.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. Із змінами, внесеними Законом України від 8 грудня 2004 р. №2222-IV. Станом на 1 січня 2006 р. – К., 2006.
2. Про мови в Українській РСР: Закон УРСР від 28 жовтня 1989 р. №8312-11.
3. Рішення Конституційного Суду України від 14 грудня 1999 року // Вісник Конституційного Суду України. – 2000. – №1.
4. Білецький А.О. Про мову і мовознавство. – К.: АртЕк, 1996. – 224с.
5. Іванишин В., Радевич-Винницький Я. Мова і нація. – Дрогобич, 1991. – 86с.
6. Грушевський М. Про українську мову та українську справу. – К., 1907. – С.72.
7. Дзюба І. Сучасна мовна ситуація в Україні // Урядовий кур'єр. 2000. – 20 квіт. (№73).
8. Кацавець Р.С., Кацавець Г.М. Мова у професії юриста: Підручник.-К., 2007.
9. Малярєнко В.Т. Про мову кримінального судочинства // Вісник Верховного Суду України. – 2000. – №2.
10. Токарська А.С. Ділове мовлення юристів у схемах та текстах: Навчальний посібник / Антоніна Семенівна Токарська. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 272с.